

LAUSUNTO

Helsinki 20.1.2021

Sisäasiainministeriö

Viite: SM051:00/2019 / Asiantuntijapyyntö

Asia: Ehdotus hallituksen esitykseksi eduskunnalle arpajaislain ja eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveyspoliittinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on yli 230 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäsenenä yli 70 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Lisätietoja: pääsihteeri Vertti Kiukas, puhelin 0405924287, sähköposti vertti.kiukas@soste.fi SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health

www.soste.fi

LAUSUNTO

- SOSTE kannattaa hallituksen esitystä arpajaislain muuttamiseksi.
- Uudistus mahdollistaa valvonta- ja vastuullisuustoimia, joilla voidaan ehkäistä ja vähentää aikaisempaa tehokkaammin peli- ja terveyshaittojen syntymistä.
- Valvonta-, markkinointi- ja tunnistautumistoimien vaikutuksia tulee kuitenkin tarkastella kriittisesti ja tehdä tarvittavia tarkistuksia viivyttämättä, mikäli rahapelihaittoja ei saada vähenemään.

Lausumme

On tärkeää, että Arpajaislakiin lisätään Veikkaus Oy:n vastuullisuutta vahvistavat säännökset rahapelien pelaamiseksi edellyttävästä pakollisesta tunnistaumisesta sekä pelituotteiden tarjonnasta ja markkinoinnista. Esitys tarjoaa viranomaisille entistä paremmat mahdollisuudet puuttua epäkohtiin ja mahdollistaa pelihaittojen vähentämisen sekä riskipelaajien auttamisen.

Pidämme kannatettavana ehdotusta, jonka perusteella pakollinen tunnistauminen koskisi jatkossa kaikkea rahapelaamista. Myös ehdotukset Veikkaus Oy:n asiakkaiden pelaamista koskevien tietojen keräämisestä sekä STM:n ja THL:n tiedonsaantioikeuksista lienevät käytännössä välttämättömiä haitalliseen rahapelaamiseen liittyvien tehokkaiden ehkäisytoimenpiteiden kehittämiseksi ja mahdollistamiseksi.

E erityisen haitalliset pelituotteet tulee olla kriittisen arvioinnin kohteena. Pakollisen tunnistautumisen tuomia tuloksia tulee seurata ja tarvittaessa päivittää pikaisesti toimintatapoja, esim. raha-automaattien sijoittelussa tai muiden pelituotteiden jakelussa pelihaittojen vähentämisen näkökulmasta.

Pelihaittojen vähentämistä tukevat myös valvonnan ja markkinoinnin uudet konkreettiset määräykset, kuten uudet maksuliikennesäännöt, pelimarkkinointia koskevien sääntöjen ulottaminen luonnollisiin henkilöihin ja hallinnollisen seuraamusmaksun määrittäminen arpajaislain vastaisesta markkinoinnista. Maksuliikennesääntelyn käyttöönottoa tulee kiirehtiä. Toimintatapojen tekniseen päivitykseen ja kehittämiseen tulee kiinnittää jatkossa huomiota sekä mahdollistaa riittävä resursointi tarvittaviin muutoksiin toimintaympäristön muuttuessa.

Ehdotuksella on tarkoitus täsmentää rahapelien markkinointia koskevia säännöksiä. Tarkoitusta toteuttava rahapelien markkinointia koskeva 14 b § jää kuitenkin mielestämme tarpeettoman pitkäksi ja tulkinnanvaraiseksi. Jatkovalmistelussa olisikin mielestämme tärkeää arvioida, voitaisiinko rahapelien markkinoinnin kieltämisestä säätää selkeämmin ja kategorisemmin.

Hyvää ehdotetussa 14 b §:ssä on sen 2. momentin mukainen sääntö, jonka mukaan rahapelien markkinoinnin olisi oltava välttämätöntä rahapelikysynnän ohjaamiseksi tämän lain nojalla harjoitettavaan rahapelitoimintaan ja vähemmän taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja aiheuttavaan rahapelaamiseen. Tämä lähtökohta huomioiden pykälän 3. momentin mukainen säännös, joka sisältää esimerkkilistan kielletyistä markkinointitavoista synnyttää ristiriitaisen vaikutelman. Pidämme ilmeisenä, ettei esimerkiksi uhkapelaamista ihannoiva tai

voittomahdollisuuksia liioitteleva rahapeliin markkinointi voi olla välttämätöntä rahapelikysynnän ohjaamiseksi vähemmän taloudellisia, sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja aiheuttavaan rahapelaamiseen. Lakiin sisällytettävän esimerkkilistan sijaan saattaisikin olla myös sääntelyn täsmällisyyden kannalta riittävää, että säännöksen perusteluissa tuodaan esiin mm. EU-tuomioistuimessa muotoutunut tulkinta kielletyistä markkinointikeinoista.

Ehdotuksella myös mahdollistettaisiin eräiden sellaisten vedonlyönti- ja totopeliin markkinointi, joiden markkinointi nykyisin on kiellettyä. Tätä perustellaan ehdotuksessa sillä, että kyseisten pelien pelaaminen voisi silloin kanavoitua arpajaislain nojalla toimeenpantuihin peleihin paremmin. Koska näihin peleihin kohdistuva markkinointikielto on perustunut arvioihin niiden aiheuttamista haitoista, eikä esityksestä ilmene, että kyseiset arviot olisivat osoittautuneet virheellisiksi, emme pidä perusteltuna, että markkinointikiellosta luovuttaisiin. Sen sijaan arpajaislain vastaisten rahapeliin toimeenpanemista ja markkinointia koskevien kieltojen laajentaminen sekä mahdollisuus määrätä seuraamusmaksu myös tällaisia rahapelejä markkinoiville luonnollisille henkilöille on mielestämme tärkeää ulkomaisten rahapeliyhtiöiden yleisesti toteuttamaan vaikuttajamarkkinointiin puuttumiseksi.

Rahapelaamisen aiheuttamien sosiaalisten ja terveydellisten haittojen tehokkaan ehkäisemisen kannalta on välttämätöntä, että suomalaisen yksinoikeusjärjestelmän ulkopuolelle suuntautuvaa rahapelaamista pyritään rajoittamaan. Tähän tarkoitukseen ehdotetut arpajaislain 62 l:n §:ien säännökset toimeenpanokiellon saaneiden rahapelitoimijoiden julkisesta estolistasta, maksutapahtumien kieltämisestä ja niitä koskevista Poliisihallituksen tiedonsaantioikeuksista ovat oikeansuuntaisia. Kyseisten säännösten toimivuuden ja tehokkuuden arvioimiseksi tarvittaneen julkista tietoa myös määrätyistä maksukielloista. Jatkovalmistelussa lieneekin tarpeellista selvittää, vaatiiko tällaisen tiedon tuottaminen omia säännöksiään.

Lakiin esitetyt säännökset Veikkaus Oy:n liiketoiminnan mahdollistamiseksi yritysten väliseen liiketoimintaan nähdään Veikkaus Oy:n elinkelpoisuuden näkökulmasta tarkoituksenmukaiseksi. Esitetyn lain hengen toteutumiseksi nähdään tärkeäksi osaksi uutta liiketoimintaa myös vastuullisuus osaamisen markkinoinnin ja siihen liittyvän kilpailuedun vahvistamisen.